

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

28 januari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, HUISVESTING EN STEDELIJK BELEID

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de mogelijkheden voor gemeentebesturen en OCMW's om diensten voor ouderen over te hevelen naar de privé-sector

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de toepassing van de omzendbrief-Peeters op de oproepingsbrieven bij de komende parlementsverkiezingen

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de interne audit bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de inschakeling van sociale huisvesting in het ter beschikking stellen van vluchthuizen

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de preventie in verband met CO-vergiftiging

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de uitoefening van het recht van voorkoop

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid

Dinsdag 28 januari 2003

VOORZITTER : De heer Jan Penris

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de mogelijkheden voor gemeentebesturen en OCMW's om diensten voor ouderen over te hevelen naar de privé-sector

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de mogelijkheden voor gemeentebesturen en OCMW's om diensten voor ouderen over te hevelen naar de privé-sector.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, allerlei omstandigheden hebben ertoe geleid dat deze vraag nu pas geagendeerd is. Onder andere in Affligem werd eraan gedacht om het OCMW-rusthuis, waarin de gemeente niet meer wil of kan investeren, over te dragen aan een privé-partner. De voorgaande jaren werd daarin trouwens ook niet meer geïnvesteerd. Tijdens de discussie dook telkenmale de vraag op of de overdracht wel mogelijk was volgens artikel 60 § 6 van de OCMW-wet.

Daarnaast was er ook het hele debat over het OCMW van Wingene. Ook daarover hebben we geregeld vragen gesteld. Ik heb onder meer het arrest van de Raad van State op de website geraadpleegd. Niet alleen het rusthuis van Affligem wordt met die problematiek geconfronteerd. Ook andere OCMW's stellen uitdrukkelijk de vraag of zij nog moeten instaan voor de werking van ziekenhuizen en bejaardentehuizen. De openbare centra zitten in een financieel precaire toestand.

Veel rusthuizen werden ongeveer 20 jaar geleden gebouwd. Nu moeten er nieuwe investeringen gebeuren voor vernieuwingen of vernieuwbouw. Er moet dus heel wat geld worden besteed, hoewel er via de VIPA-subsidiëring 60 percent van het bedrag kan worden gerecupereerd.

Mijnheer de minister, ik heb minister Vogels hierover al een aantal vragen gesteld. Ze heeft toen geantwoord dat ze hierover met u overleg pleegt. Ze heeft specifiek naar u verwezen en naar de inhoud van artikel 60, § 6. In dat artikel staat heel uitdrukkelijk waarvoor een OCMW moet instaan en wat de kerntaken zijn. Ik verwijs daarbij naar wat in het artikel staat over het oprichten van een instelling of een dienst.

In de media lees ik dat het OCMW van Gent een gelijkaardige operatie van overdracht van de diensten voor gezinszorg zou doorvoeren. Volgens andere bronnen zou dit reeds zijn gebeurd. De dienst voor gezinszorg zou worden uitgesplitst in twee delen en uitbesteed aan twee privé-diensten. Blijkbaar kon dat daar wel. In de media werd dit in elk geval niet ontkend.

Mijnheer de minister, de zaak intrigeert me. In sommige OCMW's zijn er problemen omdat wordt gesteld dat het openbaar centrum daarover de bevoegdheid moet blijven behouden. Ik dacht zelf ook dat het om een kernopdracht van het OCMW ging. Als ik de uitspraak van de Raad van State goed heb begrepen, kan een mandataris zo maar niet beslissen tot overdracht. Als mandataris moet men de beslissingsbevoegdheid over de entiteit 'rusthuis' – en volgens mij ook een dienst gezinszorg – kunnen blijven behouden.

Mijnheer de minister, enerzijds is er een juridisch kader en anderzijds het kerntakendebat. Wat dit onderwerp betreft, bent u inzake het kerntakendebat evenzeer bevoegd als minister Vogels. Moeten de diensten voor ouderenzorg door de lokale be-

Becq

sturen zelf worden opgenomen ? Moet het woord 'oprichten' in het citaat en de wettekst letterlijk worden begrepen ? Is het voldoende als de gemeente stelt dat de zorg wordt aangeboden, eventueel door een andere dienst ? Wordt er een onderscheid gemaakt tussen de dienstverlening via de residentiële zorg en de thuiszorg ? Van andere diensten heb ik vernomen dat de gezinszorg ook echt wordt uitbesteed.

Waarom zou er desgevallend een onderscheid worden gemaakt ? Bestaan daarvoor argumenten ? Ik kan ook een voorbeeld aanhalen uit de gemeente Opwijk, dat in mijn eigen arrondissement ligt. Ook daar zouden die diensten worden overgedragen. Er schenen zich geen problemen te stellen.

Ingeval van zo'n overdracht, moet die dan specifiek worden gemotiveerd of moeten er bijzondere procedures worden gevolgd ? Wat zijn de richtlijnen terzake voor de lokale besturen ? Wat raadt u de lokale besturen aan die zeggen dat de toestand voor hen financieel niet houdbaar is ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik baseer mijn antwoord op artikel 60, paragraaf 6 van de organieke OCMW-wet waarin de rol van de OCMW's klaar en duidelijk wordt verwoord voor wat inrichtingen of diensten met een sociaal, curatief of preventief karakter betreft.

Het artikel bepaalt het volgende : 'Waar de noodzakelijkheid zich voordoet, richt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, desgevallend in het kader van een bestaande planning, inrichtingen of diensten op met sociaal, curatief of preventief karakter, breidt deze uit en beheert deze.' Als een gemeente of OCMW met andere woorden heeft bepaald dat de noodzakelijkheid zich voordoet en terzake beslissingen heeft getroffen, wordt daar een soort 'eeuwigheid' aan gekoppeld.

Op basis van de wettekst lijkt het me onweerlegbaar tot een van de kerntaken van de lokale overheden – in casu van de OCMW's – te behoren om, indien de noodzaak zich aandient, te zorgen voor de oprichting van inrichtingen of diensten voor ouderenzorg. Ik zie niet in waarom hierbij een onderscheid moet worden gemaakt in functie van de aard van de aangeboden dienstverlening. U verwijst naar residentiële zorg aan de ene kant en

thuiszorg aan de andere kant, maar niet de aard van de zorg bepaalt of er een onderscheiden oordeel kan worden gegeven.

Uit de lezing van artikel 60 blijkt ook dat het OCMW inzake de invulling van zijn opdrachten niet volstrekt vrij kan handelen. Artikel 60, paragraaf 6 van de OCMW-wet laat immers niet toe aan een OCMW om enerzijds vast te stellen dat er een noodzaak aanwezig is tot het oprichten van de bedoelde diensten en om anderzijds toch aan de kant te blijven staan. De wet bevat immers de termen 'richt ... op', maar niet 'kan oprichten'.

Ik heb dit standpunt ingenomen naar aanleiding van een dossier over het OCMW van Wingene. In dat geval had de OCMW-raad besloten zijn rusthuis over te dragen aan een privé-instelling. In dit dossier heb ik, na een schorsing door de gouverneur van de provincie West-Vlaanderen en een daaropvolgende handhaving door de OCMW-raad, het desbetreffende besluit vernietigd. Onder meer tegen dit vernietigingsbesluit diende het OCMW van Wingene bij de Raad van State een verzoek in tot schorsing, vergezeld van een verzoek tot vernietiging. In verband met het OCMW van Affligem verdedig ik hetzelfde standpunt.

De Raad van State heeft in een arrest van 9 december 2002 het verzoek tot schorsing verworpen. Het arrest werd onder meer gemotiveerd met verwijzing naar artikel 60, paragraaf 6 van de OCMW-wet. Ik citeer : 'Overwegende, wat de eerste vraag betreft, dat vastgesteld dient te worden dat de wet uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid tot oprichting en uitbreiding van inrichtingen zoals bejaardentehuizen, doch de hypothese dat de noodzaak van het voortbestaan van zo'n tehuis verdwijnt, helemaal niet vermeldt ; dat niettemin, overeenkomstig het principe dat wie de macht heeft om iets op te richten dat ook weer mag opheffen, kan worden besloten dat het OCMW van Wingene het bestaande rusthuis kon afstoten, na beoordeling van de noodzakelijkheid om het al dan niet te laten voortbestaan, desgevallend in het kader van een bestaande planning en op grond van de resultaten van een onderzoek naar de behoeften en bestaande opvangmogelijkheden, zoals nader omschreven in artikel 60, paragraaf 6, tweede lid van de OCMW-wet ; dat het feit dat de OCMW-wet de hypothese van een afschaffing – hier dus de eventualiteit dat de behoefte aan een bejaardentehuis verdwijnt – niet vermeldt, echter het standpunt wettigt dat de mogelijkheid om een dergelijk tehuis af te stoten restrictief moet worden opgevat. Dat in deze de raad voor maatschappelijk welzijn tot de bevinding is gekomen, niet dat er geen nood

Van Grembergen

meer is aan een bejaardentehuis van het OCMW, wel dat het aan renovatie toe was ; dat derhalve het OCMW de beslissing om zijn rusthuis af te stoten niet heeft gebaseerd op de vaststelling dat er geen actuele behoefte meer aan bestond ; dat bovendien de beslissing van de verzoekende partij er niet in bestond de bestaande inrichting zonder meer op te heffen, maar zij tot een zekere samenwerking met de VZW Sint-Anna heeft besloten, in die zin dat zij haar erkenning definitief en haar gebouwen voorlopig heeft overgedragen aan die VZW om verder een bejaardentehuis te exploiteren ; dat echter de OCMW-wet op limitatieve wijze in haar artikelen 61, 79 en 118 de vormen bepaalt waaronder een dergelijke samenwerking kan plaatshebben ; dat die samenwerking steeds het behoud van een reële beslissingsmacht aan de kant van het OCMW impliceert'.

Vanzelfsprekend gaat het hierbij nog maar om een arrest tot verwerping van een verzoek tot schorsing. De interpretatie van de Raad van State sterkt me in mijn overtuiging dat met concrete dossiers over het overdragen van een dergelijke dienstverlening heel omzichtig moet worden omgesprongen.

Tot een eventuele andersluidende uitspraak van de Raad van State, neem ik in casu het standpunt in dat in geval van een eventuele beslissing tot overdracht zal moeten worden nagegaan of de motivering daartoe op afdoende wijze aantoont dat de noodzaak tot het behoud van een bestaande dienstverlening niet langer aanwezig is in de gemeente. Het gaat dus over de noodzaak. Affligem en Wingene hebben via hun akkoorden niets anders gedaan dan de noodzakelijkheid bewijzen. Op het OCMW rust krachtens artikel 60 paragraaf 6 immers de wettelijke verplichting om in te spelen op de bestaande noden door het oprichten van instellingen of diensten. Die moeten vervolgens beheerd worden binnen het juridisch kader dat wordt bepaald door de OCMW-wet, wat betekent dat het beheer van die instellingen of diensten ofwel door het OCMW zelf moet gebeuren, ofwel door het OCMW met medewerking van derden. Wat die laatste beheersmogelijkheid betreft, zijn de varianten omschreven in de OCMW-wet. Ze laten telkens de beslissingsbevoegdheid van de OCMW-raad ten aanzien van de desbetreffende instelling of dienst bestaan. Het betekent dus letterlijk dat het OCMW steeds de laatste sleutel van de beslissingen in handen heeft.

Ik verwijs in dit verband ook naar de artikelen 61 en 79 van de organieke wet van het OCMW die

vaststellen in welke vorm een samenwerking met derden mogelijk is. Ik verwijs ook naar de hoofdstukken 12, 12bis en 12ter van de organieke OCMW-wet.

Ik wil wel beklemtonen dat indien men van oordeel is – en ik word dat gewaar uit de opmerkingen en overwegingen – dat de huidige maatschappelijke evolutie een andere invulling vereist, dergelijke regeling tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort en de Vlaamse overheid dus onbevoegd is om een wijziging aan te brengen. Een federaal wetsvoorstel van 11 mei 2000, ingediend door de heer van der Hoof, die de voorwaarden beschrijft om een dienst of instelling te kunnen overdragen, is nog niet uitgemond in een wet. Ik begrijp dat er op het terrein evoluties en maatschappelijke veranderingen zijn die de noodzaak tot een wijziging beklemtonen, maar ik kan maar handelen binnen de wetgeving. Diegenen die van oordeel zijn dat het goed zou zijn – en ik denk dat zelf ook – om er een nieuwe inschatting van te maken, niet om alles te veranderen maar om een aantal inzichten helder te formuleren, moeten ervoor zorgen dat het federaal niveau een initiatief neemt.

Wat de vraag over het dossier van het OCMW van Gent betreft, werden er drie klachten ingediend tegen een beslissing van de OCMW-raad met betrekking tot de overdracht per 1 januari 2003 van het urencontingent van de dienst gezinszorg en poetsdienst aan een VZW. Ik heb mijn administratie verzocht het dossier op te vragen en te onderzoeken. Ik zal hierover nog geen definitief standpunt meedelen.

Ik heb trouwens, met het oog op een eenvormig toezicht, op 12 november 2002 een brief gericht aan alle gouverneurs om hen een afschrift te bezorgen van mijn standpunt dat ik op 24 oktober 2002 inzake het dossier van Affligem aan de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant mededeelde, een standpunt waarnaar u in uw vraag verwijst.

Als commissarissen van de Vlaamse regering zullen de gouverneurs dit standpunt loyaal uitvoeren. Ik zal hun eveneens een afschrift zenden van mijn antwoord op de vraag die u hebt gesteld.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik leid eruit af dat op dit moment dit niet mogelijk is.

Becq

Ten tweede gaat het om een gelijke behandeling van diensten voor thuiszorg en voor residentiële zorg. In het verleden zijn in dit kader verschillende overdrachten gebeurd, ook nog in deze legislatuur.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de toepassing van de omzendbrief-Peeters op de oproepingsbrieven bij de komende parlementsverkiezingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de toepassing van de omzendbrief-Peeters op de oproepingsbrieven bij de komende parlementsverkiezingen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is in de Franstalige pers een tweetal weken geleden nogal wat heisa geweest over uw eis dat de richtlijnen van de omzendbrief-Peeters inzake het taalgebruik zouden worden toegepast in de oproepingsbrieven bij de volgende federale verkiezingen. Het is geen nieuwe zaak, ze gaat terug tot de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 en de federale verkiezingen van 1999. Ze heeft ook implicaties voor de verkiezingen die nu voor de deur staan.

De meeste commissieleden zullen het er wel mee eens zijn dat de Vlaamse regering er terecht van uitgaat dat alle inwoners van de faciliteitengemeenten automatisch een Nederlandstalige oproepingsbrief zouden moeten ontvangen. Het versturen van een oproepingsbrief volgens een taalcode is onwettelijk, wat niet heeft belet dat dit in het verleden herhaaldelijk is gebeurd. Alvast het gemeentebestuur van de faciliteitengemeente Sint-Genesius-Rode heeft deze maand aangekondigd dat ook ditmaal niet zal worden ingegaan op de richtlijnen van de Vlaamse regering terzake. Als we de bevoegde schepen mogen geloven, zullen de kiezers die als Franstalig geregistreerd staan, hun

oproepingsbrief meteen ook in het Frans bezorgd krijgen, ook al worden er sancties getroffen.

Sint-Genesius-Rode is overigens de enige faciliteitengemeente die ook al geen gevolg had gegeven aan de richtlijn van de Vlaamse regering om de facturen voor de onwettelijke tweetalige oproepingsbrieven niet te betalen. Die betaling is namelijk wel gebeurd. Het gemeentebestuur doet dat omdat het ervan uitgaat dat dit niet de bevoegdheid van de Vlaamse regering zou zijn. Het stelt dat de organisatie van verkiezingen een federale bevoegdheid is en dat de omzendbrief die voor de verkiezingen van 13 juni 1999 werd verstuurd, stipuleerde dat in de randgemeenten de oproepingsbrieven uitsluitend in de taal moest worden opgesteld waarvan de betrokkene gebruik maakt in zijn betrekkingen tot de lokale instanties. De heer Van Eyken heeft hier een aantal maanden geleden ook verwezen naar de federale omzendbrief van 24 juni 2000. Ondertussen heeft het federale ministerie van Binnenlandse Zaken via zijn woordvoerder laten weten dat het die houding ook handhaaft.

Mijnheer de minister, u hebt vroeger reeds gezegd dat het een niet in strijd is met het ander. Blijkbaar wordt het wel zo geïnterpreteerd. Is het dan ook niet aangewezen om deze aangelegenheid te agenderen op het Overlegcomité ? In Voeren wordt de omzendbrief-Peeters uiteraard wel nageleefd. In antwoord op interpellaties van het FDF en het cdH heeft uw federale collega laten weten dat hij de gouverneur van Limburg heeft bevolen een onderzoek te verrichten. Dat lijkt me een bijkomende reden om die aangelegenheid op het Overlegcomité te agenderen, tenzij u me kunt zeggen dat u over andere middelen beschikt om de toepassing van de richtlijn van de Vlaamse regering af te dwingen.

In het kader van de uitoefening van het administratief toezicht bent u weliswaar bevoegd om op te treden tegen besluiten die de gemeentelijke overheden treffen. Het versturen van oproepingsbrieven zou echter niet als een besluit worden beschouwd, maar wel als een materiële daad. Uiteindelijk wil dit zeggen dat u daar in feite niets aan kunt doen.

Uit het verleden blijkt ook dat het versturen van oproepingsbrieven die in strijd zijn met de taalwetten, niet de nietigheid van de desbetreffende verkiezing tot gevolg kan hebben. Dat is hier vroeger al verscheidene keren aan bod gekomen. Het enige wapen waarover u beschikt, lijkt me de hoofdelijke aansprakelijkheid te zijn van de betrokken schepencolleges. Daardoor zouden de schepenen kun-

Van Nieuwenhuysen

nen worden aangesproken om persoonlijk of als college op te draaien voor de gevolgen van geschorste beslissingen tot het uitvoeren van betalingen aan de drukkerijen die de formulieren hebben geleverd.

Naar aanleiding van de vorige verkiezingen, waarbij door de zes faciliteitengemeenten tweetalige oproepingsbrieven werden verspreid, volgden, behalve Sint-Genesius-Rode, de vijf andere faciliteitengemeenten de richtlijnen op en werden de facturen aan de drukkers niet betaald. Drogenbos heeft dit later wel gedaan. Dit is gebeurd na een uitspraak van de vrederechter na een klacht van een drukker.

Mijnheer de minister, in juli 2002 zei u dat een van de schepenen of het college in zijn geheel verantwoordelijk kunnen worden gesteld om te betalen. Dat kan als een administratieve rechtbank oordeelt dat die opdracht onrechtmatig werd gegeven. Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken? Werd de administratieve rechtbank al benaderd voor zo'n concreet dossier, waardoor de hoofdelijke aansprakelijkheid eindelijk kan worden uitgevoerd? Het dreigement dat dit ook na de volgende verkiezingen zal gebeuren, schijnt niet veel indruk te maken op de betrokken schepencolleges. Het is duidelijk de bedoeling om in mei alles bij het oude te laten.

Ten slotte is er ook een nieuw element, namelijk de recente uitspraak van de Brusselse rechtbank van eerste aanleg in verband met een klacht van een FDF-ingezetene uit Wezembeek-Oppem. Het ging in die zaak wel om de formulieren in verband met het kijk- en luistergeld. Ook toen werd echter de omzendbrief-Peeters in vraag gesteld.

Mijnheer de minister, inhoudelijk zijn we het natuurlijk eens met uw richtlijn. We vragen ons wel af hoe u die zult afdwingen bij de volgende verkiezingen. Als er op die vraag geen concreet antwoord wordt gegeven, dan lijken uw uitspraken niets meer te zijn dan window dressing.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, in gevolge een aantal incidenten hebt u bijkomende vragen gesteld. Gezien het juridisch belang en het feit dat het om zeer belangrijke materies gaat over conflicten tussen twee gemeenschappen, waarbij we steeds erg behoedzaam moe-

ten zijn ten opzichte van de spitsvondigheid van sommige Franstaligen, zult u wel begrijpen dat ik me zal houden aan het goed voorbereide antwoord. Over de elementen waarover ik aarzel, zal ik nu nog geen antwoord geven. Ik neem me echter voor het antwoord in elk geval voor te bereiden.

Oproepingsbrieven voor de verkiezingen moeten worden beschouwd als 'betrekkingen met particulieren'. Hierover kan geen discussie bestaan. De rechtspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht is hierover formeel in diverse adviezen.

Wat de taal betreft waarin deze betrekkingen met particulieren moet gebeuren, stelt de taalwetgeving in artikel 12 van de samengevoegde wetten op het gebruik van talen dat de plaatselijke diensten in de taalgrensgemeenten zich tot de particulieren richten in die van de beide talen – het Nederlands of het Frans – waarvan de betrokkenen zich hebben bediend of het gebruik ervan hebben gevraagd. Luidens artikel 25 van de SWT gebruiken de plaatselijke diensten in de randgemeenten in hun betrekkingen met een particulier de door de betrokkene gebruikte taal voor zover die taal het Nederlands of het Frans is. Tot zover de tekst van de taalwetgeving.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u weet ongetwijfeld dat de Vlaamse overheid de voornoemde artikelen van de taalwetgeving dusdanig interpreteert dat elke plaatselijke dienst uit de faciliteitengemeenten in haar betrekkingen met inwoners uit die gemeenten uitsluitend het Nederlands gebruikt. Enkel wanneer een inwoner uit een rand- of taalgrensgemeente daar uitdrukkelijk om verzoekt, kan het Frans worden gebruikt. Deze interpretatie geldt onverkort voor de taal waarin de oproepingsbrieven voor de verkiezingen moeten worden gesteld.

Wat de eerstvolgende verkiezingen betreft van zondag 18 mei 2003, zal ik dan ook de betrokken gemeenten in een schrijven aan de bovenvermelde interpretatie van de taalwetgeving herinneren en hen er uitdrukkelijk op wijzen dat ze geacht worden de wet terzake toe te passen. Een kopie van deze brief zal ik ook overmaken aan mijn federale ambtgenoot van Binnenlandse Zaken, zodat ook hij formeel op de hoogte is van het standpunt dat de Vlaamse overheid terzake inneemt. Ik besef dat daar een conflict uit kan voortkomen. Dan is het echter een formeel conflict en moet het op het Overlegcomité worden behandeld.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u hebt terecht opgemerkt dat ik, in het kader van de uitoefening van het administratief toezicht, enkel kan optreden in-

Van Grembergen

dien er door de gemeentelijke overheden formele beslissingen worden getroffen en dat dit, wat betreft de taal waarin de oproepingsbrieven worden gesteld, in de meeste gevallen niet zo is. Mocht voornamelijk een van de betrokken gemeenten terzake toch formele besluiten treffen, spreekt het voor zich dat ik onmiddellijk tegen deze besluiten zal optreden.

De Vlaamse overheid beschikt echter nog over andere middelen om de naleving van de wetten af te dwingen. Ik denk hierbij aan de verwerping van bedragen uit de rekeningen van de gemeenten. Dit is in het verleden trouwens reeds gebeurd voor de gemeente Sint-Genesius-Rode, waar de bestendige deputatie van de provincie Vlaams-Brabant de gemaakte kosten voor het versturen of afgeven van oproepingsbrieven volgens taalaanhorigheid voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2000 uit de rekeningen van 2000 heeft geschrapt.

Ik zal dan ook naar aanleiding van de verkiezingen van 18 mei 2003 de gouverneurs van de provincies Vlaams-Brabant en Limburg de opdracht geven nauwkeurig toe te zien op de naleving van de taalwetgeving bij het versturen van de oproepingsbrieven voor die verkiezingen. Ik zal hen tevens vragen om de nodige maatregelen te treffen indien de wetgeving niet wordt gerespecteerd.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, ik begrijp dat u niet kunt ingaan op de recente elementen. Bij uw antwoord op de vragen die ik op voorhand schriftelijk heb overgemaakt, kreeg ik echter de indruk dat we hervallen in exact hetzelfde scenario als de vorige keren. Elke keer zet de Vlaamse regering op voorhand de puntjes op de i door duidelijk te maken dat de taalwetgeving moet worden nageleefd op de wijze zoals ze door de Vlaamse regering wordt geïnterpreteerd. De hele carrousel komt daarbij opnieuw op gang. Het eindresultaat is dat Franstalige of tweetalige oproepingsbrieven worden verspreid.

De Vlaamse regering kan pas achteraf maatregelen nemen waardoor we in een ingewikkeld juridisch kluwen terechtkomen. Ik stel daarbij vast dat de enige manier om effect te ressorteren, met name het invullen van de hoofdelijke aansprakelijkheid, tot op heden nog niet aan bod is gekomen. Die manier zou echter de richting moeten bepalen die we uitgaan, ook bij de nog hangende dossiers. Voorma-

lig minister Peeters heeft zijn omzendbrief verdedigd door te stellen dat hij een aantal zaken wou verwezenlijken via de juridische weg, maar niet via de straat. Hij stelde dat een beetje denigrerend om aan te tonen wat onze echte sterkte is. Die omzendbrief dateert echter al van 5 jaar geleden. Het wordt tijd om de juridische sterkte aan te tonen aan de hand van een concreet dossier zoals dit.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, een vergelijking met een vorige situatie is niet mogelijk, want toen waren de oproepingsbrieven al gedrukt en was alles al geregeld. De omzendbrief van de Vlaamse regering kwam pas daarna. Nu werd nog niets gedrukt en niets geregeld. Ik neem dus al op voorhand een initiatief om onze principes duidelijk uit de doeken te doen.

Ik deel dit ook mee aan de federale minister van Binnenlandse Zaken. Hij kent ons standpunt hoe dan ook. Hij kan een conflict uitlokken, of hij kan zich inschakelen in de wetgeving die in Vlaanderen wordt geïnterpreteerd en toegepast zolang er geen uitspraak is van de Raad van State over de omzendbrief-Peeters. We blijven de juridische weg volgen en we handelen tijdig. Als de federale minister van Binnenlandse Zaken een conflict uitlokt, dan zal dat een punt van overleg vormen tussen de Vlaamse en de federale regering.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de interne audit bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de interne audit bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik val de jongste tijd van de ene verbazing in de andere. Op 13 januari

De Cock

las ik in mijn krant een uitgebreid artikel over de inhoud van de tweede interne audit van de VHM. Het krantenartikel verscheen vóór het parlement werd ingelicht over de afronding van de audit. Wij waren er nog niet van op de hoogte dat het rapport klaar was. Later vernam ik bovendien dat de audit al in e-mailversie circuleerde op de redacties van dag- en weekbladredacties. Als parlementsleden kregen we de documenten helemaal niet te zien.

Mijnheer de minister, deze voormiddag, op de dag dat mijn vraag is geagendeerd, was mijn verbazing opnieuw groot, want ik ontving per post een verslag over het auditrapport. Ik heb het gewoon meegebracht naar Brussel. Het is voor ons parlementsleden onmogelijk om op zo'n korte tijd, ter voorbereiding van deze commissievergadering, de bevindingen uit het rapport te toetsen aan de inhoud van het eerder verschenen krantenartikel. Deze werkwijze zint me niet. Ik vermoed dat een aantal collega's het met me eens zal zijn.

Uit het krantenartikel valt af te leiden dat de grootste fout in het hele VHM-verhaal te wijten is aan een gebrek aan professionalisme van een aantal plaatselijke maatschappijen en aan de onduidelijke verhouding tussen de VHM en de lokale maatschappijen. Ook de voorzitter van de VHM, de heer De Ridder, is die mening toegedaan. Hij zegt dat veel maatschappijen door hun kleine schaal te weinig professionalisme in huis hebben. Dit zou zowel gelden voor het management als voor de raden van bestuur. Het is schrijnend dat een aantal vermoedens over de professionaliteit van de lokale maatschappijen en de nood aan schaalvergroting die ik de afgelopen drieëneuhalf jaar herhaaldelijk naar voren heb geschoven, waarheid worden door de audit.

Ik verwijs naar twee moties die in dit parlement werden goedgekeurd waarin wordt verwezen naar een screening van de maatschappijen. Ik verwijs ook naar mijn actuele vraag van begin januari jongleden, waarop de minister antwoordde dat het veel beter zou zijn om een reductie van het aantal socialehuisvestingsmaatschappijen door te voeren. De minister gaf het voorbeeld van Limburg : daar zijn er slechts 9 socialehuisvestingsmaatschappijen. In de rest van Vlaanderen zijn 109. In Limburg werkt de zaak blijkbaar beter.

Na mijn vraag om uitleg van begin maart 2002 werd ook al gezegd dat een sanering nodig was. Eén jaar later tellen we welgeteld één socialehuisvestingsmaatschappij minder. We hebben ook de

consensus bereikt dat een zachte druk moet worden uitgeoefend om de fusie of samenwerking van de socialehuisvestingsmaatschappijen op touw te zetten op een meer begeleide manier.

Mijnheer de minister, ondanks het feit dat u tot op heden geen groot voorstander was van een doorlichting, blijft die volgens mij essentieel om te weten waarover we praten. Zijn de maatschappijen financieel gezond ? Wat zijn de geplogenheden van de maatschappijen ? Hoe kunnen we de fusie-operaties op het getouw zetten ? Hoe willen we andere initiatieven, zoals het succesvol afsluiten van de beheersovereenkomsten, laten slagen ? Ook de voorzitter van de VHM benadrukt dit laatste. Een beheersovereenkomst moet immers rekening houden met de specifieke situatie van de maatschappij.

Mijnheer de minister, zult u werk maken van een doorlichting en van het verder in kaart brengen van de diverse plaatselijke maatschappijen om op basis van objectieve gegevens te kunnen overgaan tot eventuele fusies en om een toenemende professionalisering teweeg te brengen van de socialehuisvestingsmaatschappijen, waar het volgens het krantenartikel nog steeds aan een efficiënte en effectieve werking ontbreekt ?

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, de heer De Cock heeft overschot van gelijk wanneer hij aanklaagt dat de resultaten van de audit in de pers verschijnen vooraleer het Vlaams Parlement er kennis van kan nemen. De vraag is of we de pers met de vinger moeten wijzen. De pers kan alleen maar over het rapport beschikken wanneer er mensen dat rapport ter inzage hebben doorgespeeld. Het geeft wel aan waar de prioriteiten liggen van degenen die het hebben gegeven. Blijkbaar liggen die eerst bij de pers en pas daarna bij het Vlaams Parlement.

Ik heb gevraagd aan de commissiesecretaris hoe het kwam dat de audit niet in de eerste enveloppe die we ontvingen, stak. Blijkbaar was dit slechts een vergissing. Ik ben echter nog niet in de mogelijkheid geweest de honderden bladzijden door te nemen, maar uit contacten hoorde ik dat het artikel in De Standaard de perfecte samenvatting ervan weergeeft.

Mijnheer de minister, het komt er op neer dat er niets aan de hand is, of toch niets waaraan gevolgen moeten worden verbonden. Het dossier van de beheersovereenkomst is al drie jaar oud. Het HIVA heeft er studies over gemaakt. Er is heel wat

Heeren

materiaal voorhanden. Wanneer zult u er werk van maken ?

Ik wil ook graag weten wat die onderzoeken hebben gekost. Het zou me plezier doen als u de resultaten kunt toevoegen aan het verslag. Het benieuwt me hoeveel de Vlaamse overheid heeft uitgegeven zowel aan interne als aan externe mensen om deze audits te maken, zowel de eerste als de tweede, om dan tot een eindresultaat te komen dat zegt dat er niets aan de hand is.

Welke maatregelen zult u zelf nemen in het kader van rationalisatie ? U hebt al meermaals gezegd dat dit van onderuit moet komen en u er dus geen maatregelen toe zult nemen. Toch wilde ik enige duidelijkheid want sommige uitspraken zijn nogal tegenstrijdig.

Hoe zal de verhouding tussen de VHM en de lokale huisvestingsmaatschappijen op een andere manier uitgewerkt worden ? Het was een fundamenteel probleem dat enerzijds de voogdijoverheid een aantal dingen wil doen. Mensen houden zichzelf graag in stand en doen dan zaken ten aanzien van bouwmaatschappijen waarvoor ze niet bevoegd zijn. Bouwmaatschappijen zitten bovendien ook nog in een juridisch kader. Op welke manier zal er klaarheid komen in die relatie ?

Welke maatregelen zult u zelf nemen om de doorzichtigheid en de werking van die bouwmaatschappijen te realiseren ? Ikzelf zou willen evolueren naar woonmaatschappijen. Beschikt u zelf over criteria aan dewelke u de performantie van huisvestingsmaatschappijen kunt meten ?

De voorzitter : Mevrouw Baeke heeft het woord.

Mevrouw Anne-Marie Baeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kan voor 200 procent de voorgaande collega's bijtreden. Het is een zeer eigenaardige gang van zaken bij de interne audit.

Voor wat de professionalisering van de maatschappijen betreft, is de sp.a-fractie altijd voorstander geweest van de fusie van maatschappijen, niet alleen in de huursector maar ook in de koopsector. We hebben herhaaldelijk gevraagd naar een degelijke doorlichting van alle maatschappijen. Het is belangrijk om op basis van objectieve criteria tot een professionalisering en een efficiënte werking van de maatschappijen te komen. Ik treed, wat dat betreft, de heer De Cock bij. Wat bent u in de toe-

komst van plan aangaande de rationalisering van de maatschappijen ?

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Ik doe niet mee aan het opbod door te zeggen dat ik voor 300 procent akkoord ga. Het document heeft ons vandaag bereikt en ik zal de nodige tijd nemen om het door te nemen.

Men stoort zich nu plots zeer zwaar aan het feit dat er iets in een krant verschijnt. We moeten er eens bij stilstaan hoe vaak dat al is gebeurd en bij wie. De pers zoekt naar informatie en als ze die ergens krijgt, zal ze die ook publiceren, zeker als het om een primeur gaat. Ik stoor me er soms ook aan, want we hebben niet alleen onze fierheid maar ook het recht om hier toelichting te krijgen.

De hele problematiek is echter niet zo eenvoudig en we komen er in deze commissie geregeld op terug. Sommige collega's zeggen dat er geen goede bouwmaatschappijen meer bestaan, dat alles verkeerd loopt of dat het toezicht niet goed verloopt. Op een andere dag zijn de bouwmaatschappijen dan weer allemaal onberispelijk. Wat ik echter belangrijk vind, is dat het niet zozeer om bouwmaatschappijen gaat, dan wel om woonmaatschappijen. Het is een belangrijke inhoudelijke wijziging in wat de bouwmaatschappij moet doen.

Het allerbelangrijkste is echter dat er een samenwerking bestaat. Als we niet de bouwmaatschappijen als belangrijkste speler nemen maar de groep mensen waarvoor wordt gebouwd, dan is het allerbelangrijkste dat er per gemeente en per stad een punt is waar de minder gegoeden die een woning nodig hebben, naartoe kunnen stappen. Alle bouwmaatschappijen zouden verplicht moeten zijn samen te werken. Ik heb dit al eens gesuggereerd. Nu kunnen alle bouwmaatschappijen samenwerken met een gemeente of een OCMW, via een woonwinkel of een centraal punt waar de inschrijvingen en dergelijke worden bijgehouden. Er zijn steden waar dit zeer goed werkt, maar als er ééntje niet meewerkt, ligt het systeem voor de mensen in duigen.

We moeten de tijd nemen om dit rapport kritisch te bekijken vanuit het oogpunt van de behoeftigen, en niet vanuit het oogpunt van de bouwmaatschappijen. Als we stellen dat in die maatschappijen niet altijd goede vertegenwoordigers zitten, dan moeten sommigen naar zichzelf kijken. Iemand die in een gemeentebestuur of in het welzijnswerk werkt, kan

De Maght-Aelbrecht

ook in een woonraad samen met die bouwmaatschappijen prachtig werk leveren. Dat kan volgens mij verschillen van plaats tot plaats. Het is niet goed opnieuw te beginnen reguleren of herreguleren. De mensen zijn niet dezelfde en hebben niet dezelfde graad van behoefte. Die behoefte kan verschillen in Antwerpen, Gent, De Pinte of Bree. Als we vanuit het standpunt van de mensen vertrekken en iets willen doen voor de mensen die behoeftig zijn en we het systeem niet moeilijker willen maken, dan moeten we de maatschappijen verplichten samen te werken en op één centraal punt de inschrijvingen laten gebeuren. Die samenwerking kan later misschien uitvloeien in een fusie, maar laat de mensen die goed werken, niet verdwijnen.

Als de overheid fusies wil opleggen, geef ik op een blaadje – ik spreek uit ervaring – dat ze veel goedwerkende en betrouwbare maatschappijen in de kou zal laten staan. Het belangrijkste is vereenvoudiging in de procedures en de mensen laten werken voor de mensen. Neem als vertrekpunt alstublieft niet het bepalen hoe de bouwmaatschappijen moeten werken voor de mensen die behoeftig zijn. Ik zie het omgekeerd : het moet werken van beneden naar boven.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, vanmorgen hebben we inderdaad het dikke auditrapport ontvangen. Ik heb ook weet van een brief van de Interne Audit die aan de minister-president en minister Gabriels gericht was. Er stonden enkele aanbevelingen uit het rapport in. Het zou interessant zijn die aan de commissieleden over te maken. Het gaat uiteindelijk om zeven pagina's die een analyse van die dikke bundel bevatten. Het volledige rapport kan worden gelezen als een aanvulling daarop.

Ik was een interpellatie aan het voorbereiden, maar de heer De Cock was me voor. Ik zal dus nu mijn gegevens gebruiken om hier het woord te voeren.

De audit werd gemaakt met de bedoeling om alles wat met de VHM te maken heeft, beter te kunnen bijsturen. Uit de synthesenota concludeer ik dat er een aantal aanbevelingen zijn die we in de toekomst kunnen volgen.

Algemeen kan worden gezegd dat er bij bepaalde SHM's laakbaar gedrag is vastgesteld. Er bestaat een zeer ambigue verhouding tussen de VHM en de SHM's. De auteurs van het rapport reiken enkele mogelijke oplossingen aan. Ze stellen voor om de SHM's volledig te privatiseren of om hen de rechtspersoonlijkheid te ontnemen, ze te integreren in de Vlaamse administratie en de huidige structuur te behouden. Als de huidige structuur wordt behouden, dringt zich een aantal aanpassingen op. Er moet in dat geval een degelijk kader worden ontwikkeld om de handelingen beter op te volgen.

De auteurs hebben negen aanbevelingen om in de toekomst tot een oplossing te komen. De aanbevelingen hebben betrekking op intern en extern toezicht. Ik som ze even op, want we moeten allemaal op dezelfde lijn zitten en politieke beslissingen kunnen nemen.

Ik overloop eerst de aanbevelingen in verband met het intern toezicht. Integriteit en competentie van de leden van de raad van bestuur zijn onontbeerlijke voorwaarden voor onafhankelijkheid. Fusies om een grotere interne deskundigheid en controle te realiseren, zijn belangrijk. Bovendien zou er een strikte deontologische code moeten komen. In verband met het extern toezicht zijn de aanbevelingen : degelijke beheerscontracten, scheiding tussen beleid en controle, het aanstellen van een commissaris-revisor, een deontologische houding van de VHM-ambtenaren, een informatieve dienstverlening van de VHM en controlemechanismen.

Er is dus heel belangrijk werk geleverd. Op welke manier zullen daaruit politieke conclusies volgen ?

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft gezegd dat ze een interpellatie aan het voorbereiden was, wat te maken heeft met de regeling van de werkzaamheden.

Ik stel voor dat mevrouw De Lobel nu de kans krijgt zich aan te sluiten bij deze vraag om uitleg en dat we vervolgens het antwoord van de minister afwachten. We zullen dan nagaan in welke mate het antwoord van de minister bevredigend is.

Vanmorgen hebben we allemaal het fameuze auditrapport ontvangen. Ik stel voor dat we onszelf de gelegenheid geven het rapport grondig door te nemen en dat we daarna pas verdere parlementaire initiatieven nemen. Dat kan dan een interpellatie zijn die ons de mogelijkheid geeft wat dieper op de zaken in te gaan.

Voorzitter

Vandaag hebben we ons moeten baseren op een krantenartikel, dus dit debat is maar een eerste aanzet.

Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de voorzitter, wat we nu meemaken, vind ik tamelijk hallucinant. De heer De Cock heeft dit onderwerp op de agenda geplaatst op basis van een krantenartikel.

Hij beklaagt zich – volgens mij helemaal terecht – over het feit dat de pers een samenvatting publiceert van iets wat wij vanmorgen pas in de bus hebben gekregen. Een aantal commissieleden heeft zich bij de heer De Cock aangesloten. Het was niet mijn bedoeling nu zelf aan het woord te komen.

Dan komt er plots een commissielid zeggen dat we over deze kwestie pas moeten discussiëren na een grondige lectuur van het rapport, wat ik niet tegensprek. Dat neemt echter niet weg dat het een gevoel van onbehagen schept in de krant een samenvatting te moeten lezen van iets dat we pas vanmorgen hebben ontvangen. Vervolgens is het de beurt aan mevrouw De Martelaer. Zij leest een stuk voor uit een tekst die nog niemand heeft ontvangen, en lokt daarover een inhoudelijke discussie uit. Dat is toch een vreemde gang van zaken.

We kunnen de pers geen nieuwsgierigheid verwijten. Het is immers de taak van de pers om nieuws te brengen en gelukkig hebben we alerte media. De pers mag echter niet belangrijker worden dan het parlement.

De voorzitter : Mijnheer Van Der Poorten, er kunnen zich maar vijf sprekers aansluiten bij een vraag om uitleg. Ik kan u dus niet aan het woord laten.

Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat de vraag van de heer De Cock belangrijk is. Ik deel met hem de verbazing over het feit dat de inhoud van het tweede deel in de pers aan bod kwam voor het door de commissieleden is gelezen en nog voor het in het parlement aan bod is gekomen. De voorzitter van de VHM, de heer De Ridder, is daarover ook bijzonder misnoegd. Het gaat hier immers om een duidelijk geval van gebrek aan beroepsernst.

Wij laten een audit uitvoeren in opdracht van het parlement. Het rapport dat daaruit voortkomt,

moet dan ook in eerste instantie bij het parlement terecht komen. We zullen moeten bepalen wat onze reactie op deze situatie zal zijn. We kunnen dergelijke zaken moeilijk voorkomen en we moeten zeker niet gaan uitzoeken wie in de fout is gegaan en wanneer.

Zowel het detailrapport als het syntheserapport over dit tweede onderzoek zijn inmiddels aan het secretariaat van de commissie overgemaakt en werden verspreid onder de commissieleden. Iedereen kan ze dus lezen. In de toekomst kunnen we dan een aantal relevante personen horen.

Mijn vorige verklaringen in verband met deze kwestie staan ook in mijn beleidsbrief 'Vlaams Woonbeleid 2002 -2003'. De plaats en de inhoud van het toezicht en de controle in de sociale huisvestingssector is van groot belang in de reorganisatie van het Vlaams overheidsapparaat. Met het huidige door elkaar lopen van functies die te maken hebben met ondersteuning, financiering, controle en toezicht, is in de nieuwe structuur komaf gemaakt. Dat is een resultaat van de beter-bestuurlijk-beleidoefening.

Er komt één agentschap dat verantwoordelijk is voor de handhaving binnen en het toezicht op het volledige beleidsdomein RWO. Naast het groot belang van het toezicht en de controle in de sociale huisvestingssector, is het uiterst belangrijk een responsabilisering door te voeren van de sector op alle vlakken. Dit geldt zowel ten opzichte van de directeurs, de voorzitters, de raden van bestuur, de regeringscommissarissen als de commissarissen-revisoren. Dit bleek zowel uit de aanbevelingen van de KU Leuven als van de interne audit naar aanleiding van het eerste administratief onderzoek.

Mijnheer De Cock, ik zal de aanbevelingen voorlezen. Niet alleen ik, maar ook de volledige raad van bestuur van de VHM onderschrijft ze. Het verheugt me te kunnen vaststellen dat wat in de audit naar voren wordt geschoven reeds in de beleidsbrief is opgenomen. Een onafhankelijke raad van bestuur bij de SHM's zal voor alle aandeelhouders een waarborg betekenen dat de fundamentele ondernemingsdoelstellingen worden geregeld. Door het creëren van SHM's met grotere werkgebieden en bijgevolg ook een groter personeelsbestand zal de mogelijkheid ontstaan om in de organisatie dergelijke interne controlemogelijkheden in te bouwen en grotere deskundigheid in huis te hebben.

Het naleven van een strikte deontologische code die door de SHM's minutieus moet worden nageleefd, moet misbruiken uitsluiten. Wat het toezicht

Gabriels

betreft, moet worden gestreefd naar een zo sterk mogelijk intern toezicht binnen de SHM's zelf. Daarnaast dient er bij de SHM's eveneens voorzien te worden in een extern toezicht. Daarbij wordt gepleit voor een verplichte aanduiding van een commissaris-revisor in elke SHM. Alle maatschappijen zouden verplicht moeten worden – zelfs al zijn ze conform de bepalingen in het wetboek van vennootschappen hier niet toe verplicht – een commissaris-revisor aan te stellen. Er moet worden vermeden dat er een te nauwe vertrouwensrelatie ontstaat tussen de SHM's en de toezichthoudende ambtenaren.

De creatie van de applicatie 'onderlinge positionering' binnen de VHM maakt het mogelijk na te gaan of een SHM goed of minder goed bezig is en waar verbetering of aanpassing mogelijk is. Ook is de VHM bezig met het voltooien van de inventaris van het sociale huurpatrimonium. De initiatieven krijgen mijn volledige steun. Ook zou een applicatie de SHM's moeten toelaten gedetailleerd zicht te krijgen op de eigen thesaurietoestand. Op dit moment schort daar nog iets aan. Deze informatie zou de maatschappijen moeten toelaten om een correcte thesaurieplanning op te maken en beter te kunnen inschatten of bepaalde bouwprojecten van het begin tot het einde financieel haalbaar zijn. Het kan niet dat er in de tussenfase moet worden vastgesteld en aan het brede publiek kenbaar gemaakt dat er geen geld meer beschikbaar is. Controlemaatregelen moeten de garantie bieden dat bij de uitvoering van een door de raad van bestuur van de VHM gegeven opdracht niet wordt afgeweken van de initiële beslissing.

Geachte leden van de commissie, al deze aanbevelingen staan ook in mijn beleidsbrief. Ze werden opnieuw in de audit opgenomen. Dit toont aan dat we op de juiste weg zijn. Bijgevolg meen ik dat het niet aangewezen is tot een verdere doorlichting van de socialehuisvestingsmaatschappijen over te gaan. Ik heb echter zowel de administratie als de VHM de opdracht gegeven bij elke verdere beleidsvoorbereiding terdege met deze aanbevelingen rekening te houden. In de volgende maanden betekent dit concreet dat bij het uitwerken van de oprichtingsregelgeving in het kader van het operationaliseren van het beter bestuurlijk beleid specifiek rekening zal worden gehouden met de reeds aangehaalde aanbevelingen, waarbij meer in het bijzonder een kader voor nieuwe modelstatuten van de SHM's wordt beoogd.

De ondersteuning van de huisvestingsmaatschappijen met financiële problemen – 6.150.000 euro – vertrekt niet alleen van de parameters met betrekking tot het inkomenscoëfficiënt en een aantal verhuurde sociale woningen, maar ook van een evaluatie door de VHM van de werking op basis van objectieve gegevens.

Ten slotte moeten er instrumenten worden uitgewerkt die tendensen ondersteunen die momenteel reeds leven binnen de sector. Ik denk hierbij aan de Antwerpse huisvestingsmaatschappijen en de regio Kortrijk. We willen daar hoe dan ook werk van maken. De maatschappijen zullen worden gegroepeerd zodat de controle over het geheel wordt verbeterd.

Uiteraard kan hierbij ook de aangekondigde grondige bespreking die in één van volgende commissievergaderingen zal worden gevoerd naar aanleiding van het administratief onderzoek bij de VHM, een verder traject bieden voor deze beleidsinitiatieven die in voorbereiding zijn.

Ik wil een tipje van de sluier oplichten. Ik heb in de commissie al verscheidene keren gezegd dat het niet mijn eerste prioriteit is aan institutionele problemen de voorrang te geven. We kunnen er echter niet onderuit dat we die zaak moeten aanpakken. In het kader van het beter bestuurlijk beleid moeten we hierover een debat voeren zodat we het probleem oplossen.

118 of 117 bouwmaatschappijen in Vlaanderen, dat is veel te veel. We zouden het aantal moeten kunnen reduceren tot de helft of een derde. Het gaat me niet om het aantal, wel om de operationaliteit van die maatschappijen. Een aantal parlementsleden heeft al gezegd dat het niet de instellingen zijn die van belang zijn, wel de mensen waarvoor we werken. Daar gaat het om.

Sommigen hechten nog veel te veel belang aan de instellingen. De instellingen zijn bijkomstig, zijn achterhaald. Er zijn er op dit ogenblik te veel en ze zijn te weinig operationeel. We moeten dat durven zeggen. Als we dat niet durven, dan zijn we fout bezig.

In Limburg wordt de stelling van Goethe al lang toegepast: 'In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister'. In Limburg zijn er negen maatschappijen. Misschien moet zelfs daar die oefening worden gemaakt zodat ook dat aantal wordt verminderd.

Het gaat niet om wie er nu de wijsheid in pacht heeft. Belangrijk is hoe met de huidige middelen

Gabriels

aan de behoeftigen, aan degenen die in aanmerking komen, een adequaat antwoord wordt gegeven. Dat is het enige waarover het gaat. Al de rest is niet op zijn plaats, niet de gemeenteraadsverkiezingen, noch de afgevaardigden die men wil dumpen om een mandaat te krijgen dat ze op het gemeentelijk niveau niet krijgen. Dat is niet essentieel. Wat wel essentieel is, is dat er onafhankelijke mensen werken die in functie van de behoeftigen hun taak waarnemen.

Die interne audit kost ons trouwens niets. Er werden wel een aantal externe audits aan toegevoegd. De kosten daarvoor bedragen niet zo veel. Ik zal het juiste bedrag binnenkort geven. In de beleidsbrief had ik reeds aangekondigd dat ik dit zou doen. Als de interne auditeurs niet beschikken over de nodige competentie, dan moeten ze uiteraard andere diensten inschakelen. Alles is wel binnen de perken gebleven. Trouwens, ik wil u ook heel duidelijk zeggen dat ik de waarnemende directeur-generaal op Huisvesting de opdracht heb gegeven om, in samenwerking met de cel Woonbeleid, binnenkort een algemeen voorstel voor te leggen dat heel die herstructurering van die maatschappijen zou bevatten. Ik wil dat voorstel in handen hebben, omdat ik wil uitgaan van een objectieve evaluatie die ik u vanzelfsprekend zo snel mogelijk zal overmaken. U hoeft niet bang te zijn : ik zal niet eerst naar de pers lopen. Ik zal die eerst aan deze commissieleden overmaken omdat ik denk dat daar nuttige discussiestof in vervat zal liggen. Immers, het instrumentarium moet adequaat worden bijgestuurd in het kader van onze uiteindelijke opdracht.

Er was ook de vraag van enkele collega's over de zaken waar we nu mee bezig zijn. In West-Vlaanderen en in Mechelen wordt momenteel gewerkt aan een proefproject om deze operatie voor te bereiden. Daarbij wordt nagegaan hoe we heel concreet kunnen anticiperen op wat ongetwijfeld uit deze voorstelling van zaken door de directeur-generaal zal blijken, namelijk hoe we onszelf kunnen beperken om het instrumentarium operationeler te maken. Zodra deze oefening achter de rug is, zal ik u de resultaten ervan voorleggen.

Ik wil nogmaals benadrukken dat ik de verontwaardiging van de heer De Cock volledig bijtreed. Ik hoop weldra de gelegenheid te hebben om dit hier, in primeur, onder elkaar te kunnen bespreken, want dit heeft niets meer te maken met de tegenstelling tussen meerderheid en oppositie. Het heeft integendeel te maken met het belang van de-

genen die ook morgen de garantie op een sociale woning moeten kunnen krijgen. Dat is de essentie van het hele verhaal, en het is precies daarop dat ik deze oefening wil afstemmen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is mijns inziens heel belangrijk dat ook u een artikel in de krant ruim op voorhand als een gebrek aan beroepsernst bestempelt.

Ik veronderstel dat we de aanbevelingen, waar ook mevrouw De Martelaer naar verwezen heeft, zullen mogen ontvangen.

Uw antwoord verheugt mij. U somt immers – zij het enigszins verhuld – alle elementen op voor een screening. Als we dan de ontmanteling doorvoeren van alle gebruikte eufemismen – waaronder 'de thesauriematige doorlichting', 'de inventaris van het sociale huurpatrimonium' en 'op basis van een evaluatie door de VHM van de onderscheiden maatschappijen en niet enkel op basis van de inkomenscoëfficiënt' -, dan begrijp ik dat u eigenlijk een volledige screening van die 118 huisvestingsmaatschappijen op het oog heeft. Ik denk dat de commissie daar gelukkig mee zal zijn.

Ik begrijp ook dat u niet over één nacht ijs wilt gaan, maar dat u dat met de nodige deskundigheid wilt laten plaatsvinden. De zachte dwang waarover we allemaal gesproken hebben, zal er inderdaad moeten zijn. Er zijn immers een paar kleine, lokale baronietjes – ik noem de zaken zoals ze zijn -, en we moeten de knowhow die er bij sommige maatschappijen is – maar bij andere minder – veralgemenen door het propageren van gezonde fusies.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de inschakeling van sociale huisvesting in het ter beschikking stellen van vluchthuizen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de inscha-

Voorzitter

keling van sociale huisvesting in het ter beschikking stellen van vluchthuizen.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag is vrij kort, maar kan toch nogal wat consequenties hebben in zijn algemeenheid.

Naar aanleiding van de Vrouwendag enige tijd geleden die in het teken stond van vrouwen en geweld, lanceerde minister Vogels de idee om in het kader van de sociale huisvesting te voorzien in een aantal woningen voor vrouwen die met geweld worden geconfronteerd. Het is logisch dat voor de toewijzing van de weinige sociale woningen een systeem van bindende criteria werd uitgedokterd. In dat systeem vind ik echter geen enkel criterium terug dat iets te maken heeft met geweld. Werd overleg gepleegd over de invoering van zo'n criterium ?

In het sociale huurbesluit wordt ook in contingenten voorzien : voor jongeren, voor ouderen, voor personen met een handicap, voor thuislozen. In de welzijnssector leeft de vraag om bij de huisvesting van thuislozen en bij het beschermd wonen, samen te kunnen werken met de sector van de sociale huisvesting. Wordt daaraan gedacht bij het bepalen van de toewijzingscriteria ? Naast de bestaande criteria en naast de vraag naar een sociale mix, moet ook worden nagedacht over het realiseren van een menselijke mix.

Mijnheer de minister, heeft minister Vogels zomaar een idee gelanceerd omdat de Vrouwendag in het teken stond van vrouwen en geweld, of ging het om een doordacht idee waarover samen met u op voorhand werd overlegd ? U bent immers de minister van Huisvesting. Het zou dan ook uw taak zijn om de nodige stappen te zetten.

Als er op voorhand geen overleg werd gepleegd, is minister Vogels dan na het lanceren van haar idee bij u geweest om erover te praten ? Hebt u enig idee hoe de huisvestingsmaatschappijen reageren op dit voorstel ? Wat denkt u zelf over dit voorstel dat belangrijke consequenties kan hebben voor uw algemeen beleid ? Wat denkt u over een contingentering in de sociale huisvesting op grond van andere criteria dan inkomenscriteria ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kan me min of meer vinden in de vraag van mevrouw Becq. De leden van deze commissie weten natuurlijk goed dat er een groot tekort is aan sociale wooneenheden.

Ik steun de vraag van mevrouw Becq, want het is goed eens na te denken over het achter de hand houden van noodwoningen. Net als voor de vrouwelijke slachtoffers van geweld, is ook bij het bestrijden van huisjesmelkers voor de opvang van bewoners van krotten, nood aan dergelijke woningen. Wellicht zijn er nog groepen die plotseling nood kunnen hebben aan een woning. We moeten erover nadenken hoe we dit in onze sociale huisvesting kunnen inpassen. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de vraag over het overleg met minister Vogels werd vandaag al ten dele beantwoord in de nieuwjaarsboodschap van de koning. Hij wijdde immers een groot stuk van zijn boodschap aan dit probleem. Ik beweer niet dat we de muze van de koning zijn, maar u weet dat zo'n toespraak pas totstandkomt na overleg met de diverse instanties.

De heer De Cock heeft gelijk dat we nog niet over een danig gedifferentieerd woningenpatrimonium beschikken dat aan elk van de geschetste problemen een antwoord kan worden geboden. Wel heb ik de huisvestingsmaatschappijen opgeroepen om hierover na te denken.

Een aantal onder u heeft een werkbezoek gebracht aan het project met eenkamerbewoning te Winterlag-Genk dat ik mocht inhuldigen. Vooral in agglomeraties en grote gemeenten proberen we de eenkamerbewoning aan te moedigen. Variëteit en een gedifferentieerd aanbod zijn nodig, want via een klassiek woningenbeleid kunnen de geschetste problemen niet worden opgevangen. We moeten daar heel gedifferentieerd over denken. Zo ver zijn we echter nog niet, maar op een aantal plaatsen is al wel een aanzet gegeven. Ik geef de heer De Cock gelijk dat we nog veel werk hebben om daar toe te komen.

In antwoord op de vraag van mevrouw Becq verwijs ik naar mijn beleidsbrief 'Vlaams Woonbeleid 2002-2003' die ik heb toegelicht in deze commissie op 19 november en waarbij ik het heb gehad over de denktank van de VHM over de samenwerking

Gabriels

tussen welzijn en sociale huisvesting. Het idee van minister Vogels om in het kader van de sociale huisvesting te voorzien in een aantal woningen voor vrouwen die met geweld worden geconfronteerd, zal hierin verder worden behandeld. Zowel vanuit de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij als de administratie, de welzijnssector en de sociale huisvestingsmaatschappijen zal deze aangelegenheid binnen deze denktank verder worden onderzocht en zullen we trachten voorstellen te doen die we in de praktijk kunnen omzetten.

Ter informatie vermeld ik dat sociale woningen, onder bepaalde voorwaarden die door de raad van bestuur van de VHM worden vastgelegd, buiten het sociaal huurstelsel kunnen worden verhuurd. Dat is één van de sporen die we kunnen bewandelen. Die verhuring kan onder meer geschieden aan doelgroepen. Daaronder worden, naast OCMW's, ook verenigingen met een sociale doelstelling verstaan. Een sociale woning kan dus aan een dergelijke vereniging worden verhuurd die op haar beurt de woning ter beschikking stelt of verhuurt aan particulieren op grond van andere criteria.

Dit moet op dit ogenblik een oplossing zijn, maar ik ben me ervan bewust dat u uiteraard in de toekomst dit probleem een nog concretere invulling wilt zien krijgen. We zijn ermee bezig, maar op dit ogenblik is dit een spoor waarlangs we reeds aan dit probleem een antwoord kunnen geven.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de minister, u hebt terecht verwezen naar wat op basis van uw bevoegdheden de mogelijkheden zijn. Ik heb echter geen duidelijkheid over de vraag of dit gebeurt in overleg met minister Vogels, dan wel of dit op eigen initiatief gebeurt ?

Minister Jaak Gabriels : Ik ben hiervan nadien op de hoogte gebracht en niet op voorhand, dat geef ik toe. Ik heb er zelf het initiatief toe genomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de preventie in verband met CO-vergiftiging

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de preventie in verband met CO-vergiftiging.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, CO-vergiftiging haalt tussen november en april latent het nieuws. Als het spectaculair genoeg is, haalt het zelfs de voorpagina's van de kranten of wordt het opgenomen in de televisiejournals. Vorige week nog werden in het Brusselse acht mensen gered die op het nippertje aan CO-intoxicatie ontsnapten. Begin december herkende een dokter van wacht de symptomen van de vergiftiging niet bij een twaalfjarig meisje. Hij dacht aan examenstress waardoor het kind overleed.

Ondanks de vaak terugkerende waarschuwingen voor CO-vergiftiging via radio en televisie bij slechte weersomstandigheden, vallen er in ons land nog jaarlijks veertig tot vijftig doden als gevolg van dergelijke vergiftiging. Bovendien maakt CO ook heel wat niet-dodelijke slachtoffers. Uit cijfers van het Antigifcentrum blijkt dat er in 2001 meer dan 1.700 mensen zijn opgenomen met CO-intoxicatie. De meest kwetsbare groep zijn de jong-volwassenen. Ongeveer 60 percent van de slachtoffers is jonger dan dertig jaar, 75 percent is jonger dan veertig jaar.

Ik erger me erover dat CO-vergiftiging blijkbaar maatschappelijk aanvaard is. Mensen kijken er nog nauwelijks van op, en de kranten berichten erover in kleine artikeltjes. CO-vergiftiging heeft nochtans een diepere oorzaak die te vinden is in de kwaliteit van het huizenbestand. Uit cijfers blijkt dat die niet denderend is. In de publicatie 'Vijf jaar Vlaamse Wooncode : het woonbeleid nog niet op kruissnelheid' wordt onder meer het ondersegment van de huurmarkt in beeld gebracht. Uit een analyse die werd uitgevoerd door de afdeling Financiering Huisvestingsbeleid van het technisch onderzoek

Roegiers

van ongeschiktheid en onbewoonbaarheid van woningen als instrument binnen de kwaliteitsbewaking van woningen, blijkt dat er in 35 percent van de gevallen een gevaar op CO-vergiftiging bestaat door een gebrekkige verwarmingsinstallatie of een slecht werkend warmwatertoestel. Uit studies blijkt ook dat op zijn minst 259.000 woningen in Vlaanderen in slechte staat verkeren. Als de 35 percent daarop wordt getransponeerd, levert dat 85.000 woningen op waar er gevaar is voor CO-vergiftiging. Als we twee mensen per woning tellen, dan lopen niet minder dan 170.000 mensen dagelijks gevaar op CO-vergiftiging.

Een aantal gemeente- en provinciebesturen geeft momenteel subsidies. Er worden ook folders verspreid en er zijn de waarschuwingen in de weerberichten. Er zijn veel goedbedoelde, maar weinig goede preventiemaatregelen. Ik ga ervan uit dat vooral maatschappelijk kwetsbare mensen, vluchtelingen en mensen zonder papieren gevaar lopen. Die bereik je niet met de huidige maatregelen.

Mijnheer de minister, is er voldoende aandacht voor de problematiek van de CO-vergiftiging bij de toepassing van het instrumentarium kwaliteitsbewaking dat wordt gehanteerd door het Vlaams Gewest? Wordt het niet hoog tijd dat het Vlaams Gewest de objectieven inzake de kwaliteitscontrole op woningen drastisch uitbreidt, zodat meer woningen aan een dergelijke controle onderhevig kunnen zijn? Wordt door de afdeling Woonbeleid ook gewerkt aan preventie? Wordt bij het uittekenen van een renovatiebeleid extra aandacht besteed aan het belang van ventilatie als preventiemaatregel? Hoe gebeurt dat? Ziet u vanuit uw bevoegdheid als minister van Huisvesting nog bijkomende mogelijkheden om de preventie op te voeren?

Ik heb zelf mijn licht opgestoken bij enkele diensten die hiermee bezig zijn. Ik wil een aantal suggesties doen waarop u dan kunt reageren. Mensen die professioneel vaak op huisbezoek gaan, zoals dokters, verplegers en maatschappelijke werkers kunnen worden opgeleid om actief op zoek te gaan naar CO-vergiftigingsgevaar. Ze kunnen dan met de betrokkenen aan degelijke preventie doen. Een andere mogelijkheid is om woningen actief te onderzoeken op vergiftigingsgevaar. Indien nodig kunnen ambtshalve maatregelen worden opgelegd. Een andere mogelijkheid is om eigenaars bij het verhuren van een woning te verplichten een attest voor te leggen dat de gasinstallaties gecontroleerd zijn. Dat is een win-winsituatie. De huurder weet dat hij gezond leeft en de verhuurder wordt be-

schermd bij mogelijke incidenten op het vlak van verantwoordelijkheid.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Roegiers heeft een belangrijk probleem ter sprake gebracht. Ik zal trachten een zo concreet mogelijk antwoord op zijn vraag te geven.

De veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen waaraan elke woning moet voldoen, worden bepaald in artikel 5, paragraaf 1 van de Vlaamse Wooncode. Of een woning al dan niet voldoet aan deze vereisten, wordt beoordeeld aan de hand van delen B en C van het technisch verslag dat als bijlage is toegevoegd aan het besluit van de Vlaamse regering van 6 oktober 1998 betreffende de kwaliteitsbewaking, het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht op woningen.

De mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's moeten conform de bepalingen van artikel 6 van het zojuist vermelde besluit worden omschreven in een omstandig verslag. Op basis van dit omstandig verslag kan de gewestelijke ambtenaar de burgemeester adviseren de woning onbewoonbaar te verklaren.

De eventuele indicaties van een ernstig risico op CO-vergiftiging worden in het zojuist vermelde technische verslag bestraft met 15 strafpunten. Eén enkel gebrek aan de gasinstallatie dat eventueel een acuut gevaar op CO-intoxicatie kan inhouden, kan voldoende zijn om de woning onbewoonbaar te verklaren.

Het moge duidelijk zijn dat er allerm minst lichtzinnig wordt omgesprongen met de mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's en met gebreken aan de technische installaties in het bijzonder. Mijnheer Roegiers, dagelijks worden woningen gecontroleerd op de reglementair bepaalde kwaliteitsvereisten door onze controleurs. Deze mensen hebben de nodige vorming gekregen, waardoor ze eventuele veiligheidsrisico's correct kunnen inschatten. Het is echter materieel onmogelijk om alle woningen van mindere kwaliteit binnen een kort tijdsbestek te controleren. Het is trouwens niet de gewestelijke overheid die de uiteindelijke beslissing neemt, maar de gemeentelijke overheid en meer bepaald de burgemeester.

In het kader van de uitbouw van een lokaal woonbeleid wordt dan ook heel wat energie besteed aan het responsabiliseren van de lokale overheden.

Gabriels

Vooral de gemeentelijke huisvestingsambtenaar vervult daarbij een cruciale rol, want hij moet oog hebben voor de taken die hem worden opgelegd in de context van de Vlaamse Wooncode. Zo kan hij het onderzoek naar de kwaliteit van de woning coördineren. Vaak is de lokale huisvestingsambtenaar het eerste aanspreekpunt en wordt de vraag om een onderzoek naar de kwaliteit van de woning rechtstreeks aan de ambtenaar gesteld. Op die manier bewaakt hij de vorderingen in het dossier. Daarnaast staat hij ook in voor het maken en bijhouden van een inventaris van leegstand en verkrotting.

Het is volgens mij ook aangewezen dat er in samenwerking met de welzijnssector verdere initiatieven worden ontwikkeld om zowel bewoners als verhuurders attent te maken op de mogelijke gevaren die zijn verbonden aan het blijven gebruiken van gebrekkig onderhouden verwarmings- en gasinstallaties. CO-intoxicatie is één van die gevaren.

Meestal bewonen de meest kwetsbare bevolkingsgroepen noodgedwongen woningen van mindere kwaliteit. Die bevolkingsgroepen zijn het minst mondig en zijn niet steeds op de hoogte van de mogelijkheden om hun rechten als bewoner te effectueren. Welzijnswerkers hebben vaak het best zicht op de algemene situatie van bewoners van woningen van mindere kwaliteit.

Zowel eigenaars als bewoners zullen we moeten duidelijk maken dat gasgeisers of verwarmingstoestellen met een open verbrandingsruimte steeds een risico op CO-intoxicatie kunnen inhouden, omdat ze hun verbrandingswarmte halen uit de ruimte waarin ze staan. We moeten de meeste aandacht daarop richten. Een toestel met een gesloten verbrandingsruimte – van het type C dus – moeten we aanprijzen als enig verplicht alternatief.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik stel vast dat hij mijn bekommernis deelt. Hij acht het mogelijk dat er bepaalde normen worden opgelegd aan installaties die in een huis worden geplaatst. Dat is positief. Misschien moeten we eens nadenken over een decretale verankering daarvan.

We hebben nu goedbedoelde preventie maatregelen, maar ze zijn niet goed genoeg omdat een aantal mensen niet wordt bereikt. We moeten dus eens

nadenken over hoe we die mensen ook kunnen bereiken.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Ik zal een initiatief nemen om de gemeentebesturen en de OCMW's met deze specifieke inzichten te confronteren. U hebt terecht het probleem van de directe controle aangehaald. Gemeenten en OCMW's moeten zaken aanprijzen, anders leggen we van bovenaf zaken decretaal op die niet het beoogde resultaat hebben.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de uitoefening van het recht van voorkoop

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de uitoefening van het recht van voorkoop.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag vloeit voort uit de situatie in mijn regio. Ik woon in een streek met heel wat boerderijen die in kernen liggen.

Volgens artikels 85 tot 89 van de Vlaamse Wooncode is er een recht van voorkoop. Die artikels bepalen dat niet alleen de VHM, maar ook bouwmaatschappijen binnen hun werkgebied en zelfs gemeenten dat recht kunnen uitoefenen op een woning die is opgenomen in de lijst van leegstaande woningen. Er wordt vervolgens gerefereerd aan het decreet op leegstand en verkrotting.

De zojuist vermelde instanties krijgen door dat recht op voorkoop de mogelijkheid om nieuwe inbreidingsgerichte woonprojecten te realiseren. In landelijke regio's komen boerderijen en bedrijfsruimtes die in kernen liggen, niet terecht op de lijst van leegstaande woningen, maar op de lijst van leegstaande bedrijfsgebouwen.

Heeren

Daar wringt het schoentje. De gemeenten en bouwmaatschappijen kunnen in dat geval het recht van voorkoop niet laten gelden, terwijl er in Vlaanderen toch al een aantal voorbeelden te vinden is van geslaagde projecten met boerderijen en bedrijfsruimtes die bouwmaatschappijen hebben gerealiseerd. Die gebouwen stonden uiteraard niet op de lijst van leegstaande bedrijfsgebouwen.

Er zijn volgens mij dus een aantal mogelijkheden. Het recht van voorkoop is niet opgenomen in het decreet op leegstaande bedrijfsgebouwen, en ik vermoed dat dat het gevolg is van een vergetelheid. Ik heb alleszins niet kunnen achterhalen waarom dat recht er niet in staat.

Ik heb onlangs in de krant gelezen dat minister van Mechelen zegt dat hij het debat opnieuw wil voeren. Hij is geneigd het op gemeentelijk niveau te laten voeren om op die manier het gewest te ontlasten. Zou het niet zinvoller zijn om beide regelingen meer op elkaar af te stemmen? Is het niet mogelijk om te komen tot één decreet inzake leegstand en verkrotting, zowel voor woningen als voor bedrijfsgebouwen? Dat lijkt me evident. Maar ik weet dat het in het verleden niet altijd evident was om regelgevingen die handelden over verschillende thema's toch op elkaar af te stemmen. Toch is dit een uitgelezen kans. Hoe kijkt u zelf tegen dat probleem aan? Erkent u dat probleem? Op welke manier zou u bouwmaatschappijen en gemeenten toch dat recht van voorkoop kunnen geven op die leegstaande bedrijfsruimten? Vandaag zijn het boerderijen. Morgen zijn het misschien bedrijfsruimten die in kernen liggen. Het gaat hier dus niet over bedrijfsgebouwen die ver van een kern liggen. Dat zou uiteraard niet kunnen binnen de gekende decretale regels inzake ruimtelijke ordening. Het gaat me vooral over de ruimten in de kernen. Daar is een kans weggelegd.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mevrouw Heeren, u hebt terecht een aantal vragen gesteld en concrete bedenkingen geuit, ook in functie van een aantal artikels van de Vlaamse Wooncode. Ik zal trachten zo duidelijk mogelijk aan te geven wat er precies zal gebeuren.

Het functioneel recht van voorkoop is momenteel decretaal beperkt tot de woningen die zijn opgenomen op de lijst van verkrotting en leegstand. De keuze voor een beperkt toepassingsgebied is deszijds mee ingegeven door de wil om het ingrijpen

op het eigendomsrecht niet te maximaliseren vanuit een generieke gewestelijke regeling. Dat was toen het uitgangspunt. Naast deze generieke regeling bestaat voor de gemeente de mogelijkheid om bijzondere gebieden voor te dragen waarbinnen het recht van voorkoop kan gelden, met name het territoriaal recht van voorkoop. Deze gebieden kunnen slechts worden erkend voor zover de lokale situatie dermate specifiek is dat de toepassing van een bijzonder instrument gerechtvaardigd is.

Het toepassingsgebied op basis van een beperkte generieke regeling en een moduleerbare regeling op vraag van de gemeenten blijft mijns inziens verdedigbaar. Binnen dit toepassingsgebied kunnen leegstaande boerderijen, tenminste voor zover ze minder dan 5 are groot zijn, wel het voorwerp zijn van het recht van voorkoop. Dit neemt niet weg dat het ook aangewezen kan zijn om andere leegstaande en niet-functionele bedrijfsgebouwen of boerderijen opnieuw in te richten en aan te wenden voor sociale huisvesting. Vanuit het Vlaamse woonbeleid wordt de realisatie van inbreidingsgerichte projecten – die dan nog vaak de buurt opwaarderen en er impulsen aan geven – ten zeerste aangemoedigd. Het gewestelijk regelgevend kader laat dit ook toe. Bij het beoordelen van concrete projecten in het kader van de regelgeving inzake projectsubsidieering houden wij hier terdege rekening mee. In principe is er daar dus geen probleem.

Dan kom ik tot de tweede vraag. In het Vlaamse regeerakkoord is de algemene doelstelling opgenomen om overregulering tegen te gaan. Daarom is het initiatief opgestart om de beide heffingsdecreten te onderzoeken met het oog op een mogelijke harmonisatie. In deze oefening worden de complexiteit en de verschillende beleidsfinaliteit van beide decreten als knelpunten ervaren, die een mogelijke harmonisatie in de weg kunnen staan. Het decreet inzake de heffing op leegstaande bedrijfsruimten is opgezet vanuit een economisch en ruimtelijk perspectief, terwijl het decreet inzake de heffing op woningen uitgaat van een meer sectorale invalshoek. In dit licht zal bijvoorbeeld de toepassing van het recht van voorkoop op een bedrijfsruimte met het oog op sociale huisvesting niet steeds in overeenstemming zijn met de vooropgestelde economische en ruimtelijke belangen. De oefening tot harmonisatie van beide heffingsdecreten houdt dan ook het zoeken in naar enerzijds het verzoenen van beide beleidsfinaliteiten en anderzijds naar een rationeel evenwicht in de diverse uitwerkingsmodaliteiten.

Wat betekent dit nu concreet? Over leegstand hebben we reeds een ruim debat gevoerd in deze

Gabriels

commissie. We zijn het er – denk ik – over eens dat leegstand die geen betrekking heeft op verkrotting, niet meer vatbaar is voor taxatie. Ik verwacht de tekst zeer spoedig op mijn kabinet. Dan zal ik de tekst zo snel mogelijk indienen in het parlement. Dat is in overeenstemming met de afspraken die voortvloeiden uit het debat dat we hier meer dan een half jaar geleden hebben gevoerd.

U vroeg een harmonisatie van het geheel. Eerst moeten we echter het voornoemde doen, en wel onmiddellijk. Dat is vrij belangrijk als we tienduizenden bezwaarschriften willen vermijden die nergens op slaan, want dan moeten we overgaan tot het outsourcen van diensten om die bezwaarschriften te kunnen behandelen. Dat is geen goede zaak voor de Vlaamse Gemeenschap. We moeten dus eerst het voornoemde wettelijke initiatief nemen als basis. De harmonisatie kan echter volgens mij ook op zeer korte termijn tot stand worden gebracht. Dan hebben we een instrumentarium dat daadwerkelijk een precies antwoord biedt op uw vragen.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Betekent dit dat het recht van voorkoop ook bij een harmonisatie behouden zal blijven ?

Minister Jaak Gabriels : Ja.

Mevrouw Veerle Heeren : Het was me ook niet echt duidelijk welke procedure de gemeenten moeten volgen als ze morgen een dergelijk gebied willen bepalen. Dat lijkt me heel omslachtig voor kleine projecten.

Minister Jaak Gabriels : Dat bestaat nu ook al, zoals u weet. Ik vind dat we steeds de lokale barometer moeten bekijken.

Mevrouw Veerle Heeren : Een bepaalde gemeente had me dit gesignaleerd. Sommige gemeenten vinden het jammer dat ze geen wettelijke mogelijkheden hebben, hoewel ze dit willen doen.

Minister Jaak Gabriels : In die mogelijkheid willen we net voorzien. Maar voor mij is vooral het initiatief van de lokale instanties belangrijk, in plaats van dat wij dat zouden organiseren. Ik wil dat goed uitwerken in het tweede ontwerp van decreet, zodat daar geen misverstanden meer over bestaan en duidelijk de verantwoordelijkheden worden bepaald waarbij Vlaanderen en de gemeentelijke instanties met elkaar kunnen samenwerken.

Mevrouw Veerle Heeren : U zegt dat gemeenten dat vandaag al zouden kunnen.

Minister Jaak Gabriels : In feite kunnen ze dat, maar dat moet momenteel altijd worden beoordeeld door het Vlaams Gewest.

Mevrouw Veerle Heeren : Dat lijkt me heel omslachtig.

Minister Jaak Gabriels : Ik zit inderdaad met een omslachtige procedure. Ook inzake leegstand is er sprake van een omslachtige procedure.

Toen voormalig minister Demeester dit bevoegdheidsdomein naar het gewest wou halen, deed ze dit met goede bedoelingen – laat daar geen twijfel over bestaan -, maar het heeft geleid tot situaties die iedereen onhoudbaar vindt. Ik kan spreken uit eigen ervaring. Ook mevrouw De Maght heeft dat hier in het verleden gedaan. Zo hadden we in mijn gemeente al lang een belasting op leegstand. Het is veel beter dat de gemeenten dat kunnen doen.

Vlaanderen moet er wel voor zorgen dat het decreetale gegeven overeind blijft, waarbij gemeenten die dat niet willen doen, ertoe worden verplicht, want anders zullen we nooit onze doelstelling bereiken. Dat zal nu gebeuren. Die harmonisatie zal ik daar onmiddellijk op laten volgen, waardoor we dat soort situaties veel beter onder controle kunnen houden. De gemeenten zullen daar telkens een belangrijke partner in zijn. Inzake huisvesting zijn de gemeenten immers de belangrijkste partners.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.54 uur.*
